

Reprint No 23: Mellemgaard

Mejeribruget i Danmark 1881.

Af Landbrugskandidat Sonne*).

Den pludselige Styrke, hvormed Vinteren 1880 uventet indfandt sig, tvang Landmændene til i saa godt som alle Landets Egne at tage Kreaturene paa Stald i Dagene omkring Midten af Oktober, og fandt saaledes end, for de fleste Egnes Vedkommende, Indbindingen Sted ca. 14 Dage tidligere end normalt, saa var det dog med Tillidsfuldhed, at man imødegik Vinterfodringens Krav, takket være den saavel i kvantitativ som særlig i kvalitativ Hen-

*) Da Forpagter Winkel, der i de foregaaende Aar har bearbejdet de Tidsskriftet meddelte Mejeriberetninger, ved Siden af sin nuværende Forpagtning tillige har overtaget sin Fædrenegaard og derfor ikke længere seer sig i Stand til at assistere Tidsskriftet i den omhandlede Retning, har Landbrugskandidat Sonne paataget sig dette Hverv. Den af Hr. Winkel lagte Plan for Beretningernes Bearbejdelse vil imidlertid vedblivende blive fulgt i sine Hovedtræk, ikke blot fordi den oplysende og interessante Sammenligning med de foregaaende Aar kun derved bliver muligjort, men ogsaa fordi denne Plan fra saa mange Sider har vundet Anerkjendelse, at den sikkert tør siges at være hensigtsmæssig og formaalstjenlig. — Samtidig med, at Redaktionen udtaler en Tak til Hr. Winkel for den Omhu og Dygtighed, hvormed han nu i en Del Aar har varetaget denne Sag uden at vige tilbage for det store Arbejde, dette har krævet, antager den, at Læserne ville faa det Indtryk af efterstaaende Beretning, at de udførlige Meddelelser, vore ærede Korrespondenter stille til vor Raadighed, vedblivende ere i gode Hænder.

Red.

seende meget tilfredsstillende Høst, som i fuldt Maal antoges at bøde paa den mindre rigelige Høafgrøde. — Køerne vare ved Indbindingen saa godt som overalt i fortrinligt Huld, særlig hvor man ej, forledet af den under September Maanedes gunstige Vejrforhold fremkaldte rigelige Vegetation, havde ladet dem gaa saa længe ude, at det barske Vejrlig havde faaet Lejlighed til at influere paa deres Huld og Udseende.

Mælkeudbyttet, der jo som Regel i de tidlig kælvende Besætninger naaer sin Minimumsgrænse i Oktober, øgedes hurtig efter Indbindingen, eftersom Antallet af nybære Køer tog til; og den forholdsvis stærke Roefodring i de første Vintermaaneder, dikteret af Frygten for, at Køerne, der for største Delen vare paavirkede af Frosten, skulde vise sig mindre holdbare end sædvanlig, bidrog vel ogsaa til, at Mælkeudbyttet i den første Del af Vinteren naaede et tilfredsstillende Omfang, uden at Tilskuddet af Kraftfoder oversteg det almindelige. Det maa saaledes siges, at Vinterfodringen 1880—81 tog sin Begyndelse under ret gunstige Vilkaar; men da Vinteren ved Nytaarstid indfandt sig i sin fulde Styrke, varede det ej længe, før der fra flere Sider hortes Klager over Foderets ringe Døjde, Klager, som bleve lydeligere, jo længere man skred frem mod Foraaret og den sædvanlige Udbindingstid, og Forhaabningerne om tidlig Græsning viste sig illusoriske; ja fra flere Steder meldtes om fuldstændig Fodermangel, saaledes at Køerne maatte slippes paa Græs paa et saa tidligt Stadium, at de absolut maatte lide herunder, samtidig med at Halmen i de sidste Maaneder af Vinterfodringsperioden var en gængse Handelsartikel, selv paa Egne, hvor sligt under almindelige Forhold ej er Tilfældet. Først og fremmest maa vel Grunden til det ringe Forslag i Foderet søges i den ualmindelig strænge Vinterkulde, som kun lader sig neutralisere gennem et forøget Stofforbrug; men en anden væsentlig Grund hertil var ogsaa den betydelig forøgede Tid, i hvilken Kreaturene maatte holdes paa Stald, idet Foraaret 1881, som bekjendt, først indtraf 14

Dage senere end normalt, hvilket i Forening med den tidligere Indbindingstid udstrakte Vinterfodringens Varighed 20—30 Dage udover det sædvanlige. At den fortrinlige Kvalitet af Foderet, fremkaldt af den varme og kun lidt fugtige Sommer i Forening med et sjældent gunstigt Høstvejr, vel ogsaa har bidraget til gennem Køernes øgede Ædelyst, at Foderet gik stærkere med, tør vel ej betvivles. Under disse Forhold blev særlig Savnet af en rigelig Høafgrøde føleligt, et Savn, som kun og endda næppe fuldstændig lader sig afhjælpe ved et forøget Kraftfodertilskud; og de Fleste maatte derfor i den sidste Halvdel af Vinteren anvende Kraftfoder i stor Udstrækning, hvorved Foderet i væsentlig Grad fordyredes.

Omstaaende Tabel I, udarbejdet paa Basis af Beretninger fra 23 Mejerigaarde, vil i en kortfattet Oversigt vise de forskellige Forhold vedrørende Vinterfodringen og den hermed i Forbindelse staaende Produktion. /o

Kælvningstiden synes snarest at være falden lidt tidligere end Aaret forud, idet af de ovennævnte Besætninger gennemsnitlig Halvdelen af Køerne have kælvet ved Nytaarstid. At man under almindelige Forhold bør tilstræbe en tidlig Kælvningstid i ethvert Mejeri, hvor Vinterfodringen staaer i Forhold til et godt Malkedyrs Krav, er vel uomtvisteligt; men paa den anden Side vil det være indlysende, at Forholdene i et Aar som det forløbne absolut maa reducere Fordelene ved den tidlige Kælvning og maaske endog gjøre det problematisk, om den tidligere eller senere Kælvningstid bærer Prisen. Det er jo nemlig kun altfor sikkert, at den sidste Periode af Vinterfodringen kræver store Ofre for at vedligeholde de tidlige kælvende Køers Mælkeydelse indenfor tilfredsstillende Grænser indtil Græstiden, idet der fordres et overmaade stærkt Foder for blot nogenlunde at holde Skridt med det nye Fosters voxende Krav; og Forlængelsen af denne Periode med 14 Dage udover det ordinære er en meget betydelig Ulempe, overfor hvilken et Tillæg af lignende Udstrækning i Vinterfodringens første Periode kun er en

Tab. I. Vinterfodringen 1880—

Mejeriernes Nr.	Mejeriernes tidligere Nr.	Koholdet				Opfodret pr. Ko												
		Antal Køer		pCt. nyindsatte Køer	pCt. Kastere og Overløbere	vinterfodret, Antal Dage	Pd. Rapskager	Palmekager & Palmemel	Forskjellige Oliekager	Kliid og Maltspirer	Korn	Ialt	Pd. Kraftfoder pr. Dag	Kløverho Vikkehavre	Enghe	Runkelroer & Gulerødder	Turnips	
1	1	124	31															20
2	4	112	33	37	12	216	174	58	36	279	822	1369	6.3	670	430	250	»	
3	6	107	51	21	20	218	200	56	»	606	595	1457	6.7	810	280	1930	»	
4	7	80	36	20	11	215	200	188	»	250	651	1289	6.0	»	870	5630	»	
5	8	70	44	20	13	212	253	7	»	434	1005	1699	8.0	470	260	»	»	
6	11	30	63	»	7	212	»	»	200	133	369	702	3.3	»	2000	»	18	
7	13	72	63	49	8	222	86	»	»	»	1065	1151	5.2	670	2220	»	»	
8	14	31	52	10	3	211	135	323	»	356	360	1174	5.6	1050	»	»	»	
9	16	37	57	22	11	219	32	185	243	270	724	1404	6.4	»	750	760	»	
10	18	60	67	25	20	212	233	383	»	700	700	2016	9.5	830	»	»	»	
11	20	69	39	17	12	221	»	»	277	449	814	1040	4.7	1450	»	»	15	
12	21	56	36	18	7	218	170	73	»	214	707	1164	5.3	980	2040	7000	8	
13	22	91	55	15	15	204	230	131	73	217	590	1241	6.1	700	700	2930	»	
14	24	37	70	13	8	209	216	81	»	340	392	1029	4.9	485	1135	10800	»	
15	25	146	35	18	20	225	246	110	144	497	358	1355	6.0	760	380	2100	»	
16	26	65	54	17	8	214	78	38	»	31	332	479	2.2	460	2615	970	»	
17	27	119	62	14	10	223	212	157	28	»	444	841	3.8	460	1800	2100	»	
18	28	80	37	20	5	212	125	250	»	1000	»	1375	6.5	»	750	»	»	
19	29	46	35	4	4	181	226	242	»	352	638	1508	8.3	600	310	330	8	
20	—	87	38	10	14	204	217	»	»	580	1057	1854	9.1	330	120	»	»	
21	—	116	30	12	27	216	58	»	311	230	531	1130	5.2	430	130	4030	9	
22	—	19	68	31	»	181	290	»	260	873	98	1521	8.4	»	»	8400	»	
23	—	65	75	15	15	229	351	147	»	452	623	1573	6.9	»	»	3200	»	

paa 23 Gaarde.

Produceret pr. Ko						Mælkeforbrug		Pr. 100 Pd. opnaaet Pris paa :			Tillagt Antal Kalve	Mejerisystem	
Pd. Mælk	Pd. Smør	Pd. Ost	Pd. Flæsk (levende Vægt)	solgt skummet Mælk	Skummet Mælk til Kalve og Husholdning	til 1 Pd. Smør	til 1 Pd. Ost	Smør	Ost	Flæsk			
1831	58. ₃	64. ₂	77. ₈	87	219	29. ₆	13. ₆	123. ₈₃	21. ₀₀	34. ₀₀	2	Blikfade.	
2225	73. ₆	77. ₀	138. ₀	31	621	29. ₅	13. ₁	115. ₀₉	25. ₀₂	34. ₀₇	21		
2564	84. ₈	59. ₈	183. ₀	24	627	28. ₀	13. ₂	125. ₀₀	25. ₀₀	36. ₀₀	20	Ismejeri.	
2195	65. ₂	82. ₀	106. ₀	75	290	30. ₄	13. ₆	126. ₈₃	25. ₀₀	34. ₀₀	14	Is.	
2574	84. ₄	83. ₀	129. ₈	43	633	29. ₈	13. ₆	120. ₀₀	23. ₀₀	36. ₀₀	11	Is.	
1894	59. ₉	29. ₁	64. ₅	62	ca. 900	30. ₂	13. ₄	115. ₀₆	?	34. ₀₀	11	Vand og Is.	
1944	66. ₈	18. ₃	41. ₆	58	1036	28. ₄	11. ₇	122. ₈₃	20. ₀₀	32. ₀₀	18	Is.	
2401	80. ₁	13. ₇	"	"	1431	25. ₉	12. ₁	102. ₀₀	"	"	18	holstensk.	
2394	84. ₂	81. ₃	"	"	45	817	27. ₆	13. ₇	112. ₀₇	21. ₀₀	34. ₃₃	6	do.
3444	124. ₈	159. ₂	96. ₀	109	424	27. ₅	14. ₁	128. ₀₀	25. ₀₀	36. ₀₀	8	Centrifuge	
2541	79. ₀	73. ₁	64. ₄	72	725	30. ₀	12. ₃	120. ₀₀	22. ₀₀	35. ₀₀ sl. Vgt.	18	Bøtter	
2122	73. ₀	44. ₄	90. ₀	100	657	27. ₇	13. ₉	124. ₀₀	25. ₀₅	44. ₀₀	14	Bøtter og Is.	
2478	77. ₆	131. ₈	107. ₀	21	242	30. ₁	12. ₆	122. ₀₀	25. ₉₅	ca. 33. ₀₀	31	Is.	
2724	98. ₄	14. ₀	52. ₇	57	662	27. ₆	12. ₃	114. ₅₂	25. ₀₀	33. ₃₃	11	Vandmejeri.	
2371	78. ₁	80. ₇	95. ₀	134	637	28. ₃	12. ₇	121. ₀₀	25. ₀₀	37. ₀₀	35	Bøtter til Nytaar, derefter Is.	
1786	55. ₇	61. ₉	96. ₇	22	552	30. ₅	12. ₄	121. ₀₀	"	36. ₀₀	12	Is.	
2897	96. ₅	75. ₂	92. ₇	15	733	28. ₅	11. ₄	125. ₀₃	"	33. ₀₈	32	Bøtter.	
2377	78. ₄	80. ₉	115. ₀	24	803	27. ₁	13. ₅	126. ₈₃	22. ₀₀	"	34	Centrifuge.	
2300	82. ₃	41. ₆	71. ₇	12	737	26. ₅	12. ₉	122. ₈₃	23. ₀₀	"	9	Novbr.—Decbr. Bøtter; ellers Is.	
2671	93. ₉	91. ₆	124. ₄	42	525	27. ₈	12. ₄	118. ₀₀	20. ₀₀	37. ₀₅ sl. Vgt.	13	Is.	
1987	61. ₆	67. ₈	58. ₄	47	729	30. ₇	12. ₇	129. ₀₀	30. ₀₀	44. ₈₅	26	Is.	
3089	95. ₉	109. ₇	144. ₀	24	914	31. ₄	13. ₄	120. ₈₃	25. ₀₀	32. ₀₅	5	Is.	
3703	117. ₂	161. ₅	83. ₀	208	544	30. ₉	13. ₇	127. ₀₀	24. ₀₀	33. ₀₀	10	Is og Bøtter.	

Faktor af underordnet Betydning. Man vil se, at iblandt de Mejerier, som for hele Aarets Vedkommende have produceret den meste og billigste Mælk, findes Besætninger, hvor Kælvningsprocenten inden Nytaar varierer overmaade meget, nemlig fra 35—68 pCt. som Ydergrænser. — Imidlertid maa man dog erindre den betydelige Fordel, som er forbunden med saavidt muligt at henlægge sin største Mælkeproduktion til en Aarstid, hvor Priserne ere høje; og i saa Henseende er jo en tidlig Efteraarskælvning langt at foretrække for Foraarskælvningen, ligesom det ej heller maa oversees, at man ved at have en tidlig kælvende Besætning har det ganske anderledes i sin Magt at kunne værgе sig mod det Tab, som et stort Antal Overløhere altid medfører fremfor de Besætninger, hvor et stort Antal Køer kælte saa sent, at der ej levnes Tid til gjentagen Omløben.

Klagerne over Kastningen have i det forløbne Aar ej lydt saa stærkt som ellers, og rimeligvis skyldes dette for en Del Foderets fortrinlige Kvalitet. I saa Henseende vil upaatvivlelig indeværende Vinter paa en sørgelig Maade danne en Modsætning til sin Forgænger, thi fra mange Sider berettes der alt om dette Ondes usædvanlige Omfang; og for saa vidt Foderets Kvalitet — som den Faktor, der nødvendigvis maa indvirke mest paa Organismens Tilbøjelighed til sygelige eller abnorme Livsytringer — tør sættes i forreste Række blandt de mange Aarsager til Kastning, kan jo ovennævnte Forhold ej heller komme uventet.

Mælkeudbyttet tør for Vinterens Vedkommende i det Hele betegnes som forholdsvis ret tilfredsstillende, og flere Mejerier indtage i saa Henseende et meget respektabelt Standpunkt. Medens saaledes ifjor Gjennemsnitsudbyttet for 19 Mejeriers Vedkommende var 2248 Pd. Mælk pr. Ko, udgjør iaar Gjennemsnittet for 23 Mejerier 2450 Pd. Af 17 Mejerier, hvis Mælkeudbytte ifjor er bekendt, have de 14 et større Udbytte iaar end ifjor — for fleres Vedkommende endog ret betydeligt — medens 3

have et lidt mindre Udbytte. Imidlertid maa det erindres, at Sammenligningen anstilles med et Aar, hvori Udbyttet næppe opfylder de berettigede Fordringer; saa selv om der altsaa for den forløbne Vinter kan spores Fremgang, er denne ej af et saadant Omfang, at den kan give Hjemmel for store Illusioner, især da Udbyttet fordeles paa en noget længere Tidsperiode end ifjor.

Mælkeforbruget til 1 Pd. Smør stiller sig omtrent ens for de 2 sidst forløbne Vinterhalvaar. Ifjor var Middeltallet for 19 Mejerier 29.1 Pd. Mælk til 1 Pd. Smør, medens det iaar for 23 Mejerier udgjør 28.8 Pd. Iøvrigt varierer Forbruget fra 25.9 Pd. til 31.4 Pd., og naar Nr. 18 og 19, der begge have et saare ringe Forbrug, lades ude af Sammenligningen, varierer Forbruget omtrent 4 Pd., nemlig fra 27.5 Pd. til 31.4 Pd.

Mælkens Produktionspris har i det forløbne Aar paa et Par Undtagelser nær været en Del mindre end Vinteren forud. Hosstaaende Skema viser en Reduktion af de forskellige Fodringsmidler til Kraftfoderenheder, idet de samme Forholdstal, som anvendtes ifjor, ere lagte til Grund for nærværende Beregning, nemlig:

Værdien af Kraftfoder	pr. Cntnr. =	100
— - Kløverhø	-	= 40
— - Enghø	-	= 25
— - Gulerødder & Runkelroer -	-	= 12
— - Turnips & Rutabaga. . -	-	= 8

medens Værdiangivelsen for Kraftfoderenhederne er sat til 6 Øre istedetfor 5 Øre ifjor. — At Produktionsprisen for Mælken ifjor er forandret i Overensstemmelse med Kraftfoderets ændrede Prisansættelse, er en Selvfølge.

Skjøndt den beregnede Produktionspris pr. 100 Pd. Mælk iaar er en Del lavere end i det foregaaende Aar, har dog Produktionen af samme Kvantum Mælk utvivlsomt iaar voldet Landmændene et betydelig større direkte Pengeudlæg end i det forrige Aar. Det maa nemlig som forhen omtalt erindres, at Vinterens Produktion iaar kun er baaren oppe ved Anvendelsen af et uforholdsmæssig stort Kraft-

Tab. II. Vinterfodring 1880—81.

Mejeriernes Nr.	pCt. Kælvere inden 1ste Januar	Opfodret pr. Ko af beregnede Kraftfoderenheder								Foderets Værdi (å 6 Øre)	Pd. Mælk pr. Ko	100 Pd. Mælk kostede at producere	
		Kraftfoder	Klover & Vikkelavreho	Engho	Runkelroer & Gulerodder	Turnips & Rutabaga	Ialt	I Gjen-nemsnit pr. Dag af				1880—81.	1879—80.
								Kraft-foder	hele Foderet				
1	31	530	432	293	26	372	1653	2.6	8.1	99.18	1831	5.42	6.20
2	33	1369	268	107	30	76	1850	6.3	8.6	111.00	2225	4.90	—
3	51	1457	324	70	232	»	2083	6.7	9.6	124.08	2564	4.87	6.22
4	36	1289	»	218	676	»	2183	6.0	10.1	130.98	2195	5.97	8.00
5	44	1699	188	64	»	»	1951	8.0	9.2	117.06	2574	4.55	5.38
6	63	702	»	500	»	144	1346	3.3	6.4	80.76	1894	4.26	5.06
7	63	1151	266	555	»	»	1972	5.2	8.9	118.32	1944	6.09	6.51
8	52	1174	420	»	»	»	1594	5.6	7.6	95.84	2401	3.98	—
9	57	1404	»	187	91	»	1682	6.4	7.7	100.92	2394	4.21	3.64
10	67	2016	332	»	»	»	2348	9.5	11.1	140.88	3444	4.09	6.38
11	39	1040	580	»	»	125	1745	4.7	7.9	104.70	2541	4.12	4.67
12	36	1164	392	510	840	66	2972	5.3	13.6	178.32	2122	8.40	7.06
13	55	1241	280	175	351	»	2047	6.1	10.0	122.82	2478	4.06	5.55
14	70	1029	194	284	1296	»	2803	4.9	13.4	168.18	2724	6.17	5.02
15	35	1355	303	95	240	»	1993	6.0	8.9	119.58	2371	5.04	5.23
16	54	479	184	654	116	»	1433	2.2	6.7	85.98	1786	4.81	6.08
17	62	841	184	450	252	»	1727	3.8	7.7	103.62	2897	3.58	4.08
18	37	1375	»	187	»	»	1562	6.5	7.4	93.72	2377	3.94	4.90
19	35	1508	240	77	40	70	1935	8.3	10.7	116.10	2300	5.05	5.52
20	38	1854	133	28	»	»	2015	8.8	9.9	120.90	2582	4.69	4.65
21	30	1130	172	32	484	74	1892	5.2	8.8	113.52	1987	5.71	—
22	68	1521	»	»	1008	»	2529	8.4	14.0	151.74	3089	4.91	—
23	75	1573	»	»	384	»	1957	6.9	8.5	117.42	3703	3.17	—

fodertilskud som en Følge af Høets Knaphed. Medens der saaledes ifjor gjennemsnitlig opfodredes 730 Kraftfoderenheder pr. Individ i Form af Hø, er dette Kvantum iaar reduceret til gjennemsnitlig 400, og ved Siden heraf er det ifjor anvendte Kraftfodertilskud af ca. 940 Pd. gjennemsnitlig pr. Ko steget til 1250 Pd., og det er indlysende, at en Forøgelse af det ordinære Kraftfodertilskud med 300 Pd. pr. Individ er en Omstændighed, som paa en følelig Maade direkte vedrører Landmandens Pung og i væsentlig Grad fordyrer Produktionen. — Paa den anden Side er det dog tilfredsstillende gennem den forøgede Mælkeproduktion at se, at Kraftfoderet saa godt har formaaet at yde Ækvivalent for det manglende Hø.

Det ligger nær gennem hosstaaende Data at ville søge Oplysning om, hvor Maximumsgrænsen for en økonomisk Benyttelse af Kraftfoderet ligger. Ved et i indeværende Efteraar i Maribo Amts økonomiske Selskab afholdt Møde, advarede Etatsraad Tesdorpf imod at overskride en Kraftfoderanvendelse af 8 Pd. pr. Individ, gaaende ud fra den Anskuelse, at den stærke Fodring indeholdt en Fare for Kastningens og Overløbningens Tiltagen. At en saadan Frygt kan have sin Berettigelse, er jo utvivlsomt, eftersom vi vide, at det er det forøgede Krav, som stilles til Yverets Virksomhed, sideordnet med den tiltagende Virksomhed i Børen hos det drægtige Individ, der for Malkekoens Vedkommende bevirker, at Kastning her finder Sted i større Udstrækning end hos noget andet Dyr; og jo mere ensidig denne Udvikling af Dyrets Malkeevne finder Sted — en Udvikling, som jo først og fremmest betinges af en Ernæring, som tillader et forøget Stofskifte — jo mere maa man altsaa være forberedt paa, at Dispositionen til Kastning vil tiltage; Spørgsmaalet maa altsaa blive, om Praxis vil godkjende, at et Kraftfodertilskud af 8 Pd. pr. Individ betegner Maximumsgrænsen eller et Slags Kulminationspunkt, saaledes at en Overskriden af dette vil medføre ovennævnte Onders Tiltagen i saa uforholdsmæssig Grad, at det fra et landøkonomisk Standpunkt be-

tragtet bliver forkasteligt. Hovedsagen maa jo blive, at man forstaaer at afpasse sit Foder efter Individualitetens Krav, saaledes at man altid lader Tilvæksten af Fodermængden holde Skridt med sin Besætnings gennem Generationerne voxende Produktionsevne — under Forudsætning af, at de Malkestammer, hvorom her handles, ej have naaet Endemaalet for deres Udvikling, — og hvor dette er Tilfældet, hvor Besætningen altsaa gennem sin Mælkeydelse godtgjør, at den formaaer at give fuld Erstatning for det ydede Foder, dér maa, hvor Grundelementerne i Foderet: Hø, Halm og Rodfrugter ej forefindes i tilstrækkeligt Omfang, en rigtig Økonomi ofte diktere et Krafftodertilskud, som betydelig kan overstige 8 Pd. At det er heldigt at besidde ovennævnte 3 Næringsmidler i saa rigelig Mængde, at en større Anvendelse af Krafftoder end ovennævnte overflødiggjøres, skal naturligvis villig indrømmes.

Det vil sees, at Mejeri Nr. 10, som ved Siden af den største Mælkproduktion for Vinterhalvaarets Vedkommende har anvendt Krafftoder i videst Udstrækning, nemlig 9.5 Pd. pr. Ko gennem hele Vinterfodringsperioden, hører til de Producenter, hvor Produktionsprisen for Mælken stiller sig gunstigst, og som af alle Mejerierne har det gunstigste Aarsudbytte.

Sommerfodringen begyndte som alt omtalt en Del senere end alm., idet det først var i de sidste Dage af Maj, at Udbinding fandt Sted, og ofte skete dette endog kun som en Følge af den bydende Nødvendighed. Græsmarkerne, som vare komne sent i Væxt, begyndte snart at trykkes af Maj og Juni Maanedes Torke. Der var ingen Forslag i Græsset, og jo nærmere man kom Højbjergningsperioden, jo mere indlysende blev det, at man iaar maatte nedstemme sine Fordringer til en regelmæssig Høafgrøde meget betydelig; ja mange Steder nødtes man endog til at lade alle Græsmarkerne afgræsse, saa at man fuldstændig maatte opgive at bjerge Agerhø, en Ulempe, hvis Omfang Landmændene, belærte af den foregaaende Vinters

Erfaringer, vist skulle vide at vurdere efter Fortjeneste. Heldigst stillede vare de Gaarde, hvis Hoavl væsentligst baseres paa Engarealerne; thi her var Udbyttet som Regel tilfredsstillende, idet Juni Maanedes Varme havde fremkaldt en rigelig Vegetation, som det i Reglen lykkedes at faa bjerget under gunstige Forhold. I de sidste Dage af Juni faldt der rigelig Nedbør hele Landet over, og som Følge heraf bedredes Græsmarkernes Udseende hurtig. Fra dette Tidspunkt indtil Høstens Begyndelse lidt ind i August, falder da ogsaa den gunstigste Periode; thi den usædvanlig kolde og regnfulde Periode indtil midt i September var ingenlunde gunstig hverken for Græsmarkerne eller for Køerne. Disse vare næsten stadig gjennemblødte; Græsset var tarveligt, vandet og indholdsløst, saa Mælkeudbyttet aftog kjendelig, medens det ofte samtidig faldt vanskeligt at undgaa Klager over Produkternes Urenhed hidrørende fra de tilsolede Køer. I Slutningen af September og Begyndelsen af Oktober antog Vejret atter en gunstigere Karakter; men midt i Maaneden afløstes denne kortvarige Periode af voldsomme Regnskyl ledsagede af Kulde og Blæst, som gjorde det nødvendigt at tage Kreaturene paa Stald om Natten; indtil endelig i de sidste Dage af Maaneden Frostene indfandt sig med betydelig Styrke og tilintetgjorde alle Illusioner om ved Hjælp af fortsat Efteraarsgræsning at kunne spare paa de knappe Foderbeholdninger. — Ifølge denne i korte Træk givne Karakteristik af den forløbne Sommer, maatte Mælkeudbyttet næsten overalt være ringere end i den forrige Sommer. At der ved Siden heraf findes Mejerier, der som Følge af sildigere kælvende Besætninger have en meget respektabel Sommerproduktion, maa dog anføres. (Se Tab. III.)

Mælkeforbruget til 1 Pd. Smør har i den forløbne Sommer ej været saa stort som Aaret forud. Medens Gjennemsnittet for alle Beretninger ifjor udviste et Forbrug af 28,7 Pd. Mælk til 1 Pd. Smør, er dette Tal iaar reduceret til 27,5 Pd. eller med andre Ord et Merudbytte af 4 pCt. Smør af samme Mælkemængde. 10 Mejerier have saaledes

Tab. III. Sommerfodring og Mejeriudbytte

Mejeriernes Nr.	Koholdets Størrelse	Antal Græs dage	Produktion pr. Ko						Mælkeforbrug til 1 Pd.		Salgspris for 100 Pd.			
			Pd. Mælk	Pd. Smør	Pd. Ost	Pd. Svin	Skummet Mælk anvendt til		Smør Pd.	Ost Pd.	Smør	Ost	Svin	Skumm. Mælk
							Solgt Pd.	Kalve & Husboldning Pd.						
1	126	157	1562	51.6	56.5	51.4	65	158	28.0	13.5	110.42	21.00	33.50	1.5
2	112	153	1936	64.7	87.9	89.0	23	284	29.5	13.4	108.6	24.08	33.01	2.0
3	112	142	1521	54.5	54.5	82.5	60	179	27.0	13.1	110.00	23.00	33.70	2.0
4	78	153	1903	69.9	77.0	105.0	69	233	26.5	14.0	111.75	25.00	34.00	1.5
5	70	158	1585	56.4	51.2	84.8	33	403	28.1	13.3	111.00	25.00	36.00	1.5
6	32	167	1552	51.7	44.3	77.3	41	ca. 300	29.3	13.5	101.96	28.35	31.25	2.0
7	72	156	1293	44.4	19.4	67.4	42	—	29.1	12.9	111.42	?	30.00	2.0
9	36	148	1670	55.3	65.6	77.7	37	409	29.1	12.8	107.70	22.00	34.33	1.5
10	65	148	1594	56.7	54.0	70.7	92	46	28.0	13.6	112.00	25.00	34.00	1.5
11	70	154	1587	56.7	68.2	64.4	19	230	27.2	13.8	115.00	26.00	?	2.0
12	56	156	1656	61.2	53.1	80.0	87	203	26.6	14.5	120.00	25.00	40.00	2.0
13	88	170	2097	65.2	99.0	107.0	45	268	30.8	12.7	109.00	23.82	32.00	2.0
14	36	158	1420	55.3	22.0	52.0	70	350	24.2	11.2	109.65	22.00	33.33	2.0
15	140	152	1954	72.0	85.9	110.0	123	265	25.9	12.2	113.00	25.00	34.00	2.0
16	57	159	2052	71.6	98.8	82.5	53	324	28.1	12.7	110.70	25.00	33.00	3.0
17	118	140	1396	52.9	52.5	64.4	12	251	24.9	11.8	112.50	24.02	34.05	2.0
18	80	165	1600	60.1	111.8	53.3	20	156	25.6	12.4	»	»	»	»
19	42	1/5-1/11	2756	99.9	79.2	94.4	4	629	27.2	12.7	104.00	23.00	»	2.0
20	83	151	2164	80.0	79.1	131.0	48	299	26.9	14.2	109.00	25.00	36.00	1.5
21	114	152	2185	75.1	89.1	58.4	83	336	28.5	13.4	129.00	32.00	44.85	3.0
22	18	»	2520	84.3	96.0	112.2	17	582	29.2	13.8	107.42	28.00	34.00	2.0
23	65	140	1377	50.7	59.7	83.0	194	180	26.8	12.7	115.00	27.00	33.00	2.0
24	82	143	2513	90.8	104.4	»	»	»	25.9	13.0	108.09	»	»	»

1881 for 24 Mejerigaarde.

Foder pr. Ko				Mejerisystem	Bemærkninger	Sommeren 1880	
Kraftfoder Pd.	Kløverhø Pd.	Enghø Pd.	Græsareal Td. Ld.			Mælkeudbytte pr. Ko Pd.	Mælkeforbrug til 1 Pd. Smør
»	»	»	1.37	Blikfade.	Foreløbig Afkøling i Marken.	1800	27.1
»	»	»	0.8			»	»
»	»	»	0.02	Ismejeri.		2010	28.3
»	»	»	0.90	Is og Vand.		2430	28.4
»	»	»	1.00	Ismejeri.		1810	27.5
42	»	»	1.80	Is.		2040	28.0
»	»	»	0.94	Is og Vand.		1620	28.2
8	»	»	1.10	Bøtter.		»	»
»	»	»	0.88	Centrifuge.		2460	28.8
»	»	»	0.94	Is.		1660	28.4
»	40	113	1.10	Ismejeri.		1470	29.4
67	92	»	»	Ismejeri.	Fik Kraftfoder paa Græs fra 18.—27. Juni: daglig 3 Pd.	»	»
11	»	»	0.68	Vandmejeri.		1740	29.2
»	»	»	»	Ismejeri.	Fodret 8 Dage med Vikkehavre i Tøjrslaget.	2660	26.7
97	»	»	1.1	Ismejeri.		1860	29.1
»	»	»	»	Ismejeri.		1580	31.8
»	»	»	1.8	Centrifuge.		»	»
37	»	120	0.74	Ismejeri.		2460	31.7
56	»	»	1.10	Bøtter.		»	»
76	»	»	0.75	Ismejeri.	70 Individder staldfodret fra 24. Maj—12. Septbr.	»	»
62	»	»	0.90	Ismejeri.		»	»
78	»	»	1.3	Is og Bøtter.	Staldfodret fra 23/7—9/8.	»	»
37	»	»	0.90	Ismejeri.		»	»

havt et Mindreforbrug af 2.6 Pd. Mælk pr. Pd. Smør, medens 5 Mejerier have havt et Merforbrug af 1 Pd. For tvende Mejeriers Vedkommende har afvigte Sommer i saa Henseende givet et overmaade gunstigt Resultat, nemlig Nr. 14 og 17, som iaar have anvendt henholdsvis 5 og 6.9 Pd. Mælk mindre til 1 Pd. Smør; et Resultat, som forøger Smørproduktionen af samme Mælkemængde med henholdsvis 20 og 28 pCt. Det første af disse, som af alle Mejerier har det laveste Forbrug, har anvendt det schwartzske System. Imidlertid maa det dog fremhæves, at Besætningen paa disse tvende Mejerier bestod af meget tidligkælvende og altsaa gammelmalkende Køer.

Staldfodringens Anvendelse paa de større Gaarde synes at have Vanskelighed ved at bane sig Vej, et Forhold, som man iøvrigt ej kan undre sig over, saalænge der ej findes virkelig opmuntrende Exempler i saa Henseende. En iøvrigt væsentlig Grund til, at man i et Aar som indeværende, hvor det knappe Græs nok kunde opfordre til at staldfodre, dog ej har gjort dette i videre Udstrækning, turde søges i den almindelige Mangel paa Tørfoder ved For-Sommerens Begyndelse; og at etablere en Staldfodring trods Mangel paa Hø og Halm er en meget mislig Sag, hvis Ulemper vist langt overstige de Fordele, som den kan medføre. Paa de Steder, hvor man har seet sig istand til at kunne gennemføre hel eller delvis Staldfodring, har man iøvrigt ej heller været fuldstændig forskaanet for de Vanskeligheder, som Vejrforholdene beredede Sommerfodringen i Almindelighed, idet de senere saaede Partier i Brakmarken lede overordentlig af Tørke og kun afgave en ringe Fodermasse. I Mejeri Nr. 21, hvor delvis Staldfodring er anvendt, har man med Held søgt at raade Bod paa Halmens Knaphed ved at lade Grønfoderet underkaste en langt stærkere Vejring (3 à 4 Dage) end sædvanligt, inden det forelagdes Køerne. Ifølge flere Beretninger er der iaar i den ugunstigste Græstid i Juni Maaned anvendt et Kraftfodertilskud til Køerne paa Græsset,

en Foranstaltning, som utvivlsomt fortjener Efterligning, hvor Forholdene som iaar kunne udkræve det.

Smørproduktionen for Aaret 1880—81 har trods de vanskelige Forhold, hvormed man overalt har maattet kæmpe, været forholdsvis tilfredsstillende, naar ikke Hensyn tages til det større Pengeudlæg til Kraftfoder, idet Smørudførselen har oversteget foregaaende Aar med 2000 Tdr. I Aarets 2 første Kvartaler har Udførselen samme Omfang som ifjor, medens Forøgelsen finder Sted for April Kvartals Vedkommende, hvor den er ca. 6000 Tdr. større end i tilsvarende Kvartal ifjor, medens Juli Kvartal atter udviser en Nedgang af 4000 Tdr. under forrige Aar. Da det tør formodes, at Kælvningen har fundet Sted tidligere end Aaret forud, maa det ved første Øjekast forundre, at April Kvartal udviser en saa føroget Udførsel; men Forholdet finder sin Forklaring, naar man erindrer, at Udførselen tildels var standset en stor Del af Vinteren 1880—81, og det først var med April Maanedes Begyndelse, at det indtraadte mildere Vejrlig gav Udførselen nyt Opsving; saa den forøgede Udførsel i April Kvartal refererer sig upaatvivlelig til Januar Kvartals Produktion.

Det vil af omstaaende Tab. IV. fremgaa, at medens tidligere Udførseler i Vinterkvartalerne have forholdt sig til Udførselen i Sommerkvartalerne som 1 til 2, er Forholdet for de 2 sidste Aars Vedkommende forrykket, saaledes at Udførselen i de 2 Halvaar er omtrent ens. Denne Nivel- leren af de 2 Halvaars Produktion er, som det vil sees, ej fremkommen ved nogen uforholdsmæssig Stigning af Vinter- produktionen; thi kan end en saadan paavises, staaer den dog i betydeligt Misforhold til den Nedgang, som i sidste Halvdel af indeværende Decennium har fundet Sted i de 2 forhen mest produktive Kvartalers Udførsel, og som væsentligst bidrage til omskrevne Udjævning.

Smørpriserne have i det forløbne Aar været tilfredsstillende, idet de gjennemgaaende vare en Del højere end ifjor saavel for Vinter- som Sommerhalvaarets Vedkommende. Imidlertid undlod Vinterens Afbrydelse af

Tab. IV. Smørudførselen i de enkelte Kvartaler.

	Oktober. Tdr.	Januar. Tdr.	April. Tdr.	Juli. Tdr.	Ialt. Tdr.	
1872—73	22600	15900	27800	47300	113600	} Brutto- udførsel.
1873—74	20600	16800	43100	49400	129900	
1874—75	22600	18600	44700	41200	127000	
1875—76	15800	15000	45500	59200	135500	
1876—77	23000	16900	34600	45000	119500	
1877—78	17900	11000	20900	35300	85000	} Netto- udførsel.
1878—79	14600	18200	20400	27200	80400	
1879—80	18400	23200	19400	24000	85000	
1880—81	18900	22500	25200	20500	87100	

Procentvis af Aarets samlede Udførsel.

	Oktober Kvartal.	Januar Kvartal.	April Kvartal.	Juli Kvartal.
1872—73	20	14	24	42
1873—74	16	13	33	38
1874—75	18	15	35	32
1875—76	12	11	33	44
1876—77	19	14	29	38
1877—78	21	13	25	41
1878—79	18	23	25	34
1879—80	22	27	23	28
1880—81	22	26	29	23

Samfærdselen ej heller at gjøre sig gjældende paa dette Omraade, idet Standsningen af Udførselen i Vinteren strax fremkaldte en betydelig Nødgang i Prisen, som holdt sig ind i Juni Maaned, da den betydelige Tilførsel til Englands Marked i Foraarsmaanederne absolut maatte bevirke lavere Priser, og først da Græssmørret bragtes frem, kom der et Opsving i Konjunkturerne, som gradvist har udviklet sig til de nuværende meget tilfredsstillende Priser. Over Smørrets Kvalitet hørtes faa eller ingen Klager, og Vinterens Strenghed, som i saa mange andre Henseender medførte Ulemper, har ved den rigelige Lejlighed, som den gav Producenterne til at indsamle tilstrækkeligt Isforraad, maaske i væsentlig Grad bidraget hertil i Forening med de opadgaende Konjunkturer. For simple Varers Vedkommende var Aaret ingenlunde gunstigt, idet den sti-

Gjennemsnittsprisen for fineste Smør:

1875—76. 1876—77. 1877—78. 1878—79. 1879—80. 1880—81 *).

Oktober	129. ₂	136. ₀	120. ₀	123. ₆	106. ₀	125. ₀
November	121. ₆	138. ₄	126. ₅	127. ₀	117. ₂	135. ₀
December	129. ₂	137. ₅	130. ₀	119. ₀	122. ₈	129. ₀
Januar	133. ₀	134. ₄	129. ₀	113. ₂	122. ₄	127. ₅
Februar	137. ₅	130. ₂	130. ₅	117. ₂	125. ₉	125. ₀
Marts	135. ₀	133. ₅	133. ₀	112. ₄	129. ₀	115. ₅
April	119. ₅	108. ₇	105. ₀	99. ₆	119. ₆	111. ₀
Maj	108. ₄	100. ₈	106. ₀	93. ₆	100. ₀	103. ₀
Juni	120. ₀	112. ₀	102. ₀	81. ₄	98. ₆	98. ₀
Juli	124. ₀	118. ₀	93. ₆	83. ₀	102. ₄	107. ₇₅
August	134. ₀	120. ₀	110. ₅	80. ₀	108. ₈	112. ₅
Septbr.	140. ₆	120. ₀	116. ₀	92. ₈	117. ₆	116. ₂₅
	127. ₆	124. ₁	116. ₇	103. ₆	114. ₂	117. ₁

gende Indførsel af saavel amerikansk Smør som af de Surrogater for Smør — Kunstsmør —, som i den senere Tid fremkomme i større og større Udstrækning, have været farlige Konkurrenter for disse og ved deres Prisbillighed vundet mere og mere Hævd, hvoraf den naturlige Følge maa blive et flovere Marked for førstnævnte.

Osteproduktionen synes, efter Forholdet mellem Indførsel og Udførsel at dømme, i indeværende Aar at være gaaet tilbage, idet Indførselen overstiger Udførselen med 1,181,000 Pd.

1878—79	indførtes	1,138,000 Pd.,	udførtes	46,000 Pd.
1879—80	—	1,205,000 —	—	528,000 —
1880—81	—	1,246,000 —	—	64,800 —

Osteudførselen i Kvartalerne:

	Oktober Kvartal	Januar Kvartal	April Kvartal	Juli Kvartal	Ialt Pd.
1878—79	21,400	5,400	11,700	7,400	45,900
1879—80	15,300	437,700	57,900	16,700	527,800
1880—81	35,300	3,100	7,800	18,600	64,800.

*) For dette Aars Vedkommende Grosserersocietetets Middelpriis for 1ste Klasses Smør.

Medens forrige Aars langt overvejende Udførsel fandt Sted i Januar Kvartal med 437,700 Pd., er der i samme Kvartal iaar kun udført 3,100 Pd., ligesom Udførselen i April Kvartal ogsaa er overmaade ringe. Oktober og Juli Kvartaler have derimod større Export end forrige Aars tilsvarende Perioder. Som bekjendt er Indførselen af Ost temmelig konstant, om der end her kan spores en jævn forøget Tilvæxt; og det er altsaa alene Udførselens Omfang, der bestemmer Udstrækningen af det ordinære Deficit. Skjøndt dette Deficit iaar antager forholdsvis store Dimensioner som Følge af, at Udførselen af Ost iaar er 463,000 Pd. mindre end ifjor, saa vil dog en nærmere Betragtning godtgjøre, hvilken underordnet Rolle hele dette Forhold spiller i vor Mejeridrift. Naar det saaledes betænkes, hvilket Forhold der finder Sted mellem Hjemme-forbruget*) og Exporten, selv hvor denne som ifjor er usædvanlig stor, saa faaer man uvilkaarlig Indtrykket af, at Danmarks Osteproduktion alene reguleres af Hjemme-forbruget; hvad ogsaa utvivlsomt er korrekt, for saa vidt som vor almindelige Skummetmælksost er et Produkt, som ej formaaer at bære store Transportomkostninger, hvilket i ganske anden Grad er Tilfældet med Flæsken og Fedekalve, hvis Produktion nødvendigvis maa stige, naar store Ostebeholdninger mindske Efterspørgselen og Priserne paa disse. Et iøjnefaldende Bevis for den fuldstændig underordnede Betydning af Osteexporten maa det være, at denne selv ifjor kun repræsenterede en Værdi, der forholdt sig til Svineexportens Værdi som 1:150.

Svinepriserne have iaar ligesom ifjor været meget tilfredsstillende, særlig for Vinterens Vedkommende, medens Sommeren har medført dalende Konjunkturer. Et Blik paa foranstaaende Tab. V vil imidlertid godtgjøre, at flere Mejeriers Svinehold yde et meget betydeligt Vederlag for

---

*) Mon et Hjemmeforbrug af 20 Millioner Pd. Ost ej snarere er for lavt end for højt regnet her, hvor Osten spiller en saa betydelig Rolle i Almuens Ernæring.

Tab. V. Udbytte af skummet Mælk, Osteproduktion og
 Svinehold 1880—81.

Mejeriernes Nr.	Svineholdet						Skummet Mælk pr. Ko		Oste-produktion pr. Ko		Udbytte pr. Ko af Svin, Ost & skmt. Mælk.		
	Solgt Grise pr. Ko. Kr. Øre	Solgt & forbrugt Fedesvin pr. Ko (levende Vægt)		Kraftfoder til Svin pr. Ko		Lalt med Fradrag af Kraftfoder. Kr. Ø	Solgt Kr. Øre	Til Kalve og Hus-holdning. Kr. Øre*)	Pd. fra Pressen	Kr. Øre**)	Ialt Kr. Øre	Med Fradrag af Svinenes Kraftfoder Kr. Øre	
		Forbrug Pd.	Salg Pd.	Kr. Øre	Pd.								Kr. Øre
1	»	15.8	113.4	43.05	271	16.26	26.79	2.26	5.64	121.0	25.41	76.36	60.10
2	»	18	209.5	77.44	549	32.04	44.50	1.35	13.58	164.9	33.80	126.17	93.23
3	»	33.2	232.3	91.70	572	34.32	57.38	1.70	12.09	114.0	22.44	127.93	93.61
4	»	38.0	178	70.22	621	37.26	32.96	2.16	7.84	159.0	32.60	112.32	75.56
5	»	12.8	201.7	76.45	730	43.80	32.65	1.15	15.54	134.0	26.37	119.51	75.71
6	»	34.0	108.0	44.80	345	20.70	24.10	1.55	ca. 18.00	73.4	17.06	81.41	60.71
7	1.07	25.7	83.3	33.24	119	7.14	27.17	1.71	15.54	37.7	6.18	57.74	50.60
9	1.28	45	32.7	24.72	273	16.38	9.82	1.89	18.39	146.9	28.59	74.87	58.49
10	1.71	6.8	160.1	58.13	123	7.38	52.46	3.01	7.05	213.2	43.70	113.60	106.22
11	1.59	24.3	104	43.84	500	30.00	15.43	2.18	14.32	141.1	27.76	89.69	59.69
12	18.46	36	84	39.02	400	24.00	33.48	3.74	12.90	97.5	20.40	94.52	70.52
13	2.55	214		70.51	662	39.72	33.34	1.22	7.65	230.8	47.30	129.23	89.51
14	9.00	40	65	32.17	275	16.50	24.67	2.54	15.18	36.0	6.80	65.69	49.19
15	4.05	37	168	66.90	715	42.90	28.05	5.14	13.53	166.6	34.15	123.77	80.97
16	3.88	25	155	62.53	500	30.00	36.41	2.08	13.14	16.07	32.80	114.43	84.43
17	2.08	16	141	49.70	353	21.18	30.60	0.53	14.76	127.7	25.15	92.22	71.04
18	»	37.5	130.8	ca. 57.20	?	—	—	0.88	14.38	191.8	34.60	?	?
19	10.00	34	132	54.45	375	22.50	41.95	0.32	20.49	120.3	22.78	108.04	85.54
20	0.19	26.4	229	91.75	642	38.52	53.42	1.35	12.36	170.7	31.50	137.15	98.63
21	2.90	29.5	87.3	36.53	206	12.36	27.07	3.90	15.97	156.9	39.68	98.98	86.63
22	»	32	224	81.70	1000	60.00	21.70	0.82	22.44	205.7	44.70	149.66	89.66
23	»	35	131	54.78	424	25.44	29.34	10.05	10.86	221.2	46.15	121.34	96.49

*) Som forhen beregnet til 1.50 Kr. pr. 100 Pd.

***) Ligeledes som tidligere beregnet Ostens Svind til 18 pCt.

Tab. VI. Mejerierne

Mejerierne Nr.	Koholdets Størrelse	Antal Dage	Opfodret pr. Ko til Køer og Svin, alt reduceret til Pd. Kraffoder						Produceret pr. Ko						
			Køerne				Svin		Ialt Værdi	Mælk Pd.	Smør Pd.	Ost Pd.	Pd. sk. Mælk		Svin Pd.
			Kraffoder Pd.	Hø, Roer etc. Pd.	Ialt Pd.	Ialt Kr. Ø.	Kraffoder Pd.	Værdi Kr. Ø.					Salg	Kalve og Husholdn.	
1	125	360	530	1123	1653	99. ₁₈	271	16. ₂₆	115. ₄₄	3393	109. ₉	121. ₀	152	377	129. ₂
2	112	369	1369	481	1850	111. ₀₀	549	32. ₉₄	143. ₉₄	4161	138. ₃	164. ₉	54	905	227. ₅
3	110	360	1457	626	2033	124. ₉₈	572	34. ₃₂	159. ₃₀	4035	139. ₃	114. ₀	84	806	265. ₅
4	79	368	1289	894	2183	130. ₉₈	621	37. ₂₆	168. ₂₄	4098	135. ₁	159. ₀	144	523	211. ₉
5	70	370	1699	252	1951	117. ₀₆	730	43. ₈₀	160. ₈₆	4159	140. ₈	134. ₀	76	1036	214. ₃
6	31	379	744	644	1388	83. ₂₈	345	20. ₇₀	103. ₉₈	3446	111. ₆	73. ₄	103	1200	142. ₀
7	72	378	1151	821	1972	118. ₃₂	119	7. ₁₄	125. ₄₆	3237	111. ₂	37. ₇	100	1036	109. ₀
9	37	367	1412	365	1777	106. ₆₂	273	16. ₃₈	123. ₀₀	4064	139. ₅	146. ₀	82	1226	77. ₇
10	62	360	2016	332	2348	140. ₈₈	123	7. ₃₈	148. ₂₆	5038	181. ₅	213. ₂	201	470	166. ₇
11	70	375	1040	705	1745	104. ₇₀	500	30. ₀₀	134. ₇₀	4128	135. ₇	141. ₁	92	955	128. ₈
12	56	374	1164	1961	3125	187. ₅₀	662	39. ₇₂	227. ₂₂	3778	134. ₂	97. ₅	187	860	120. ₀
13	90	374	1408	898	2306	138. ₃₆	400	24. ₀₀	162. ₃₆	4575	142. ₈	230. ₈	66	510	214. ₀
14	37	367	1140	1774	2914	174. ₈₄	275	16. ₅₀	191. ₃₄	4144	153. ₇	36. ₀	127	1012	105. ₀
15	143	377	1355	638	1993	119. ₅₈	715	42. ₉₀	162. ₄₈	4325	150. ₁	166. ₆	257	902	205. ₀
16	61	373	576	954	1530	91. ₈₀	500	30. ₀₀	121. ₈₀	3838	127. ₃	160. ₇	75	876	180. ₀
17	119	363	841	886	1727	103. ₆₂	353	21. ₁₈	124. ₈₀	4293	149. ₄	127. ₇	27	984	157. ₀
18	80	377	1375	187	1562	93. ₇₂	»	»	»	3977	138. ₅	191. ₈	44	959	168. ₃
19	44	365	1745	457	2202	132. ₁₂	375	22. ₅₀	154. ₆₂	5055	182. ₂	120. ₈	16	1366	166. ₀
20	85	355	1910	161	2071	124. ₃₀	642	38. ₅₂	162. ₇₈	4835	173. ₉	170. ₇	90	824	255. ₄
21	115	368	1406	762	2168	130. ₉₈	206	12. ₃₆	142. ₄₄	4172	136. ₇	156. ₉	130	1065	116. ₈
22	19	365	1833	1008	2891	173. ₄₆	1000	60. ₀₀	233. ₄₆	5609	180. ₂	205. ₇	41	1496	256. ₀
23	65	369	1652	384	2036	122. ₁₆	424	25. ₄₄	147. ₆₀	5080	167. ₉	221. ₂	402	724	166. ₀

arsregnskab.

Produktionens Værdi pr. Ko			Produktionsværdien med Fradrag af Foderets Værdi	Kvægrace	Mejerisystem.	Tillagt og fedet Antal Kalve	Smørrets Art
Samlet Kr. Ø.	Svin, Ost og skummet Mælk Kr. Ø.	Ialt Værdi					
9.17	76.36	205.53	90.09	Jydsk. Jydsk samt blandet Nordslesvigsk og Angler.	Blikfæde. Om Som- meren foreløbig Afkøling.	2	Surt Smør.
5.56	126.17	281.73	137.79	Angler.		21	do.
5.95	127.93	293.88	134.58	Jydsk og Ayrshire.	Ismejeri.	20	do.
0.80	112.82	273.62	105.38	Nordslesvigsk.	Vand og Is.	14	do.
3.88	119.51	283.39	122.53	do.	Ismejeri.	11	do.
1.95	81.41	203.36	99.38	Korthornsblanding og Jydsk.	?	11	do.
1.47	57.74	189.21	63.75	Blandet Jydsk. Angler, Jydsk og Fynsk.	Vand og Is.	18	do.
4.45	74.87	229.32	106.22	Blandet Fynsk og Angler.	Botter.	6	do.
3.24	113.60	336.84	188.58	Fynsk og Jydsk.	Centrifuge.	10	do.
0.00	89.69	249.69	114.09	Angler og Fynsk.	Botter og Is.	14	do.
3.96	94.52	258.48	31.26	Blandet Angler.	Ismejeri.	32	do.
5.74	129.23	294.07	132.61	Angler.	Vandmejeri.	11	do.
3.32	65.69	239.01	47.67	Angler og Fynsk.	Botter til Nytaar, herefter Ismejeri.	35	do.
5.86	123.77	299.63	137.15	Jydsk.	Vand og Is.	15	do.
6.65	114.43	261.08	139.28	do.	Botter og Is.	32	do.
0.42	92.22	272.64	147.84	Angler.	Centrifuge.	34	do.
5.34	107.06	272.60	—	Blandet Fynsk og Angler.		9	do.
4.99	108.04	313.03	158.41	Nordslesvigsk.	Botter.	13	do.
8.00	137.15	335.15	172.97	Nordslesvigsk.	Ismejeri.	26	Sødt Smør.
6.34	98.98	275.32	132.88	Fynsk.	Ismejeri.	5	Surt Smør.
6.44	149.66	356.10	122.64	Rød dansk.	Is og Botter.	10	do.
7.12	121.84	328.96	181.36				

Mejeriaffaldet og i væsentlig Grad bidrage til hele Mejeri-driftens Rentabilitet.

Udførselen af levende Svin har omtrent holdt sig paa samme tilfredsstillende Stadium som ifjor, medens Udførselen af Flæsk iaar er aftagen en Del.

	Netto-Udførsel af levende Svin	Netto-Udførsel af Flæsk
1879—80	232,000 Stkr.	4,965,000 Pd.
1880—81	229,000 —	3,937,000 —

Holstebro Svinelagteri har fremdeles i det forløbne Aar med Held fortsat sin Bestræbelse for hos de jyske Leverandører at indføre en Svinerace, som er i bedre Overensstemmelse med Markedets Fordringer end den nuværende; en Bestræbelse, som turde være saa meget mere betimelig, som det er at haabe, at Landmændene have et aabent Blik for den Fare, som truer det danske Svins tidligere gode Omdømme paa Udlandets Markeder, og i Tide ville søge at afværge dets fuldstændige Fortabelse dels ved at holde sig til de Svineracer, hvis hele aabne Bygning stempler dem som Kjødsvin og som saadanne finde villige Kjøbere, og dels ved at indskrænke eller helt udelade Benyttelsen af Majs som Svinefoder, hvis forøgede Anvendelse i de senere Aar af Mange siges at bære Hovedskylden for de stedse lydeligere Klager over tiltagende Løshed hos det danske Flæsk.

Forbruget af Foderstoffer var for det forløbne Aars Vedkommende betydelig større end tidligere, og Forøgelsen falder saavel paa de naturlige Foderstoffer som paa Kunstfoderstofferne, idet dette for de førstes Vedkommende var betinget af Aarets gode Afgrøde af Havre og Blandsæd, medens Indførselen af Kunstfoderstoffer ved Siden heraf er forøget i betydelig Grad.

Netto-Indførsel af:

	Oliekager	Klid	Ialt
1878—79	12,500,000 Pd.	11,300,000 Pd.	23,800,000 Pd.
1879—80	31,170,000 —	28,100,000 —	59,270,000 —
1880—81	43,190,000 —	77,350,000 —	121,040,000 —

Saafrømt denne forøgede Indførsel var identisk med Forbruget i det forløbne Aar, maatte dette ubetinget stille indeværende Mejeriaar i et temmelig ugunstigt Lys, idet en Merudførsel af 2000 Tdr. Smør kun vilde være en ringe Erstatning for den forøgede Fodringsudgift, som 62 Millioner Pd. Kunstfoder medfører; men saaledes forholder det sig heller ikke ganske, thi for det første tyder Indførselen af Oliefrø i 1880—81 bestemt paa, at her har fundet en væsentlig Nødgang Sted i Hjemme-Produktionen af Oliekager, idet der i indeværende Aar kun er indført 102,000 Tdr. Oliefrø imod 156,500 Tdr. ifjor; og for det andet er Indførselen i Juli Kvartal saavel af Klid som Oliekager 15,200,000 Pd. større end i tilsvarende Kvartal ifjor, og denne Merindførsel iaar maa altsaa debiteres Vinterfodringen 1881—82. Samtidig hermed var Udførselen af formalet Korn ca. 14 Millioner Pd. mindre end Aaret forud. Men selv alle disse Faktorer medregnede, bliver der dog en meget betydelig Forøgelse i Kraftfoderforbruget sammenlignet med tidligere Aar. Det tilnærmelsesvis virkelige Forbrug af indførte Foderstoffer bliver, naar Juli Kvartals Indførsel overføres til det kommende Mejeriaar:

1878—79	21. ₁	Millioner Pd.
1879—80	47. ₀	—
1880—81	105. ₈	—

Kreaturpriserne, som i Efteraaret 1880 vare temmelig høje, have i Aarets Løb været i nedadgaende Bevægelse, ligesom Handelen til flere Tider har været meget flov; saaledes i den første Del af 1881, hvor først Isforholdene og dernæst for Sjællands Vedkommende Udførselsforbudets Forlængelse bevirkede næsten fuldstændig Stilstand i al Handel, som strakte sig udover det øjeblikkelige Forbrug og foraarsagede mange Producenter betydelige Tab ved at bringe dem til at holde Fedekreaturene langt ud over en økonomisk rigtig Grænse. Ogsaa i indeværende Efteraar vare Priserne meget lave for simple Varer, som Følge af den betydelige Reduktion i Besætningerne, som den knappe Høst mange Steder fremtvang.

Fællesmejerisagen synes i det forløbne Aar at have vundet ikke saa lidt Terrain, og der er ej heller Tvivl om, at der ved Centrifugens Fremkomst er ydet Fællesmejerierne en langt mere solid Basis for deres Virksomhed end tidligere, idet denne jo ganske anderledes end de andre Mejerisystemer er istand til at kunne overvinde de Vanskeligheder ved Flødeafsætningen, som den transporterede koldtunge Mælk ellers foraarsager, og som i betydelig Grad tidligere har bidraget til Fællesmejeriernes daarligere Forrentning. En anden væsentlig Grund til den hensygnende Tilværelse, som Flertallet af Landets Fællesmejerier i de senere Aar har ført, maa søges i den hidtilværende ringe Tilslutning fra Mælkeproducenternes Side, hvilket har bevirket, at Driftsudgifterne til Behandlingen af det forholdsvis ringe Mælkekvantum bleve altfor uforholdsmæssige. Det maa imidlertid haabes, at den Prisforskjel, som mere og mere gjør sig gjældende mellem fine og ordinære Varer, efterhaanden som disse sidste trues i forøget Grad af den stigende Indførsel af billigere og ligesaa anvendelige Produkter, i forøget Grad maa medføre de mindre Producenters Tilslutning til Fællesmejerierne i Erkjendelse af, at disse ganske anderledes opfylde — eller i hvert Fald burde opfylde — Betingelserne for at kunne præstere prima Varer end mange af de mindre Mejerier; og den Pris, som bydes Leverandørerne — 14 à 15 Øre pr. Kd., mens Smørret koster 1 Kr. med et Tillæg af 1 Øre pr. Kd. for hver 10 Kr. Smørret stiger, eller Smørrets Toppris for 28 à 30 Pd. Mælk, — er en saadan, at det for mange Producenters Vedkommende neppe kan betvivles, at det vilde være fordelagtigt at overlade Mælkens Behandling til Fællesmejeriet.

Spørgsmaalet om en Smørnotering, som i fuldere Maal end den nuværende kan varetage Producenternes Interesse og danne et solidt Udgangspunkt for Smørhandelen, staaer stadig paa Dagsordenen; og de Bestræbelser som i Aarets Løb fra Landmændenes Side ere gjorte for paa dette Omraade at tilvejebringe en Reform, have hidtil

ej været kronede med Held. Som bekjendt kulminerede Misfornøjelsen hos Producenterne iaar, da Grosserersocietetets Noteringsudvalg i den sidste Uge af Januar, medens Isforholdene forhindrede direkte Udførsel fra Kjøbenhavn, noterede Smørret 10 Kr. lavere end den foregaaende Uge, samtidig med at saavel det jydsk Noteringsudvalgs Notering som Udlandets Noteringer tydede paa stigende Tendents paa Smørmarkedet.

I Begyndelsen af Marts ophørte det jydsk Noteringsudvalg imidlertid med sin Virksomhed til Beklagelse for den Del af Producenterne, som med Anerkjendelse havde fulgt nævnte Udvalgs Bestræbelser for at isolere sig fra det kjøbenhavnske Udvalgs Noteringer og danne en heldig Modvægt for disse; og fra flere Sider fremhævedes det mislige i, at hele Smørhandelen saa at sige var prisgiven til et særlig kjøbenhavnsk og udelukkende merkantilt Udvalg. Paa et af de samvirkende Landboforeninger d. 19 Juli afholdt Møde, der overværedes af Delegerede fra Landboforeningerne, de jydsk Smørhandlere, Grosserersocietetet og det nuværende Smørudvalg, fremsattes Forslag om Dannelsen af et Smørnoteringsudvalg, som fra $\frac{1}{11}$ 1881 skulde bestaa af 5 Medlemmer — alle Smørexportører, hvoraf 2 fra Kjøbenhavn, 2 fra Jylland og 1 fra Fyn — i Forening med et Suppleringsudvalg, hvori en Landmand skulde have Sæde, og som af de fra ovennævnte Medlemmer afgivne Nota skulde uddrage Gjennemsnitsprisen, der da blev den officielle Notering. Den af Grosserersocietetets Komite afgivne Resolution, som kun stillede sig lidet imødekommende overfor ovennævnte Forslag, kuldcastede imidlertid Producenternes Forhaabninger om herigjennem at naa den tilsigtede mere tilfredsstillende Ordning, og nærværende Spørgsmaals heldige Løsning er saaledes atter forbeholdt Fremtiden.

Centrifugen vinder stadig mere og mere Udbredelse, og takket være de af Docent Fjord foretagne omhyggelige og udmærket ledede Forsøg, som ere blevne saavel de forskjellige Centrifuger som Forholdene vedrørende deres An-

vendelse i Almindelighed til Del, er det med Tillidsfuldhed, at man seer Centrifugesystemet afløse de andre Mejerisystemer. Vi kunne imidlertid ej forundre os over, at Flertallet af Mejerimænd afventer den af en udstrakt Praxis fældede Dom over dens Anvendelse, forinden de skride til en saa omfattende Forandring af det bestaaende Mejerisystem, som dens Anskaffelse medfører; og se vi hen til den Bevægelse, som de sidste Decennier har medført paa Mejeridriftens Omraade -- hvor først det Schwartzske System afløste det holstenske Bøttemejeri for atter at vige Pladsen for Issystemet, hvis Afløsning af Centrifugen kun lader til at være et Tidsspørgsmaal — saa maa en slig Konservatisme kun anerkjendes, thi det ligger nær, at mange af dem, som med pekuniære Ofre have »fulgt med«, nu, hvor Spørgsmaalet stiller sig om Centrifugens Anskaffelse, maa spørge sig selv, om Centrifugen kun skal supplere Rækken af ovennævnte Mellemed, som det i saa Fald maaske turde være heldigst at omgaa, eller om den for en længere Aarrække skal indtage Forrangen blandt de bestaaende Mejerisystemer; og villig skal det indrømmes, at meget taler for, at den sidste Anskuelse er den rette.

Af Mejeriudstillinger atholdte i Aarets Løb maa nævnes den i Aarhus i Januar afholdte Udstilling, hvor Vejr- og Trafikforholdene desværre forhindrede en fyldig Deltagelse fra Publikums Side, samt Udstillingen i Malmø i Juli. Begge Steder tiltrak Centrifugen sig fortjent Opmærksomhed og Anerkjendelse. Desuden har der som sædvanlig været afholdt flere lokale Udstillinger og Møder, hvor Mejerispørgsmaal af forskjellig Art have været Forhandlingsemnet.

Paa Literaturens Omraade har Aaret, bortset fra de spredte Mejeriemner, som den periodiske Presse jævnlig optager til Behandling, og hvoriblandt Centrifugespørgsmaalet, Docent Fjords Forsøg over Mælkens Tunghed hos de forskjellige Mælkeracer samt Cand. Storchs Undersøgelser spille en saa fremragende Rolle, ikke bragt nogen væsentlig Forøgelse i vor Mejeriliteratur, uagtet Fremkomsten af

en Haandbog, som formaaede at give grundig Vejledning i de af den nyere Tid rejste Mejerispørgsmaal, upaatvivlelig vilde blive hilset med Glæde og finde et taknemligt Publikum.

Ville vi sluttelig sammendrage de Forhold, som have været de fremtrædende og bestemmende for det nu afsluttede Mejeriaars Karakter, saa ville disse i Korthed blive følgende:

En Vinter, hvis Foderbeholdninger viste sig at staa i betydeligt Misforhold til det forøgede Krav, som Periodens Langvarighed og Vinterens Barskhed stillede til dem, og som altsaa udkrævede et Supplement af Kraftfoder, som, om det end formaaede at holde Produktion i Højde med tidligere Vintre, dog fordyrede denne i høj Grad, samtidig med at Vinterens Standsning af Trafiken medførte hetydelige Tab for mange Producenter — en derefter følgende Sommer, hvor Produktionen absolut maatte antage Præget af de højst ugunstige Vejrforhold — maa hver for sig og end mere tilsammen nedstemme de Fordringer, som man tør stille til et saadant Aar.

Naar desuagtet det samlede Indtryk af Aarets Udbytte ikke fremtræder i noget særlig ugunstigt Lys, saa maa Aarsagen hertil søges i Aarets tilfredsstillende Priser, som have dannet en heldig Modvægt mod den ringere Produktion.
